

VESTSAHARA BLIVER PLYNDRET

**EU OG EUROPÆISKE INVESTERINGER
BLOKERER FOR EN LØSNING**

Hvert år fanger europæiske fiskere fisk for over 3 milliarder kroner ud for Vestsaharas kyst. Det sker på grund af en illegal aftale, som EU har indgået med Marokko, og aftalen fortsætter, selv om EU-Domstolen flere gange har erklæret aftalen ulovlig, fordi den ikke er indgået med Polisario, der er saharawiernes retmæssige repræsentanter. Marokko giver flere og flere firmaer tilladelse til at fange og eksportere fisk fra Vestsahara og arbejder intenst på at udvikle fiskeindustrien i landet. Men rapporter fra bl.a. Western Sahara Resource Watch viser, at hverken fiskeriet eller andre økonomiske aktiviteter i den besatte del af Vestsahara kommer saharawierne til gode.

FOSFAT

Men fisk er ikke det eneste, der bliver stjålet fra saharawierne. Oprindeligt var det fosfat fra minerne i Bou Craa, Marokko var interesseret i. Fosfat er vigtigt til fremstilling af kunstgødning, og fosfatet i Vestsahara er blandt den fineste og reneste i verden. Det er stadig en vigtig råvare for Marokkos konge, der ejer det selskab, der udvinder og sælger fosfatet.

Siden er Marokkos økonomiske interesser i Vestsahara vokset og vokset. Det sker med støtte fra EU, der ikke undtager Vestsahara fra de handels- og fiskeriaftaler, EU laver med Marokko, selv om det gør afta-

lerne ulovlige. Værdien af fosfat, der stjæles fra saharawierne og illegalt eksporteres, er omkring 1,5 milliarder kroner om året. Energien til minedriften stammer for 95 procent vedkommende fra 22 vindmøller, Siemens Gamesa har bygget i nærheden.

En enkelt gang har saharawierne dog fået glæde af de stjalne råstoffer, for da skibet Cherry Blossom i 2017 gik i havn i Sydafrika, blev lasten beslaglagt, og en domstol afgjorde, at fosfatet til en værdi af 30 millioner kroner tilhørte Polisario. Der er for tiden ingen eksport af fosfat til lande i EU.

FISK OG TOMATER

Hovedparten af EU-landenes import fra Vestsahara er fisk og landbrugsprodukter. I 2021 importerede EU-lande – især Frankrig og Spanien – 165.900 tons fødevarer. Hovedparten, 67 procent, var fiskeriprodukter, mens landbrugsprodukterne især var friske cherrytomater og meloner.

Den stigende landbrugsproduktion er især i nærheden af Dakhla-halvøen i den sydlige del af landet, og de store firmaer, der producerer fødevarerne, er ejet af Marokkos konge samt af marokkanske og franske virksomheder. Kunstvanding er nødvendig og hertil bruges ferskvand fra undergrunden. Vand er også en sparsom ressource i landet, der primært består af ørken. Der er tale om et meget intensivt landbrug, der bruger de sparsomme vandressourcer, som ellers er nødvendige for lokalbefolkningen.

De lokale saharawier får ikke arbejde i landbrugsindustrien, der især henter sin arbejdskraft i Marokko eller blandt marokkanske bosættere. Så heller ikke her kommer den økonomiske udvikling saharawierne til gode.

Flere europæiske supermarkedskæder vil ikke sælge produkter fra et besat land, og derfor bliver nogle af varerne

transporteret til Agadir i Marokko, hvorfra de udskibes og sælges som marokkanske.

Et fransk firma er blevet bestilt til at bygge et vindmølledrevet afsaltningsanlæg, så afsaltet havvand kan bruges i produktionen. Hvis udviklingen går, som de marokkanske investorer planlægger, bliver der brug for endnu mere vand i fremtiden. Alene fra 2018 til 2020 steg landbrugsarealet i området fra 900 hektar til 1.300 hektar, og en udvidelse med yderligere 5.000 hektar et planlagt frem til 2025. Udvidelsen er mulig, fordi vindmøllestrøm gør en energikrævende afsaltningsanlæg mulig, og planerne er, at der udover cherrytomater skal dyrkes blåbær og tranebær på det nye område. Sidstnævnte især til det amerikanske marked. Det vurderes, at det nye område vil give et årligt udbytte på 350 millioner kroner.

Turisme og vedvarende energi er også to sektorer, der spås en fremtid i Vestsahara. Landets nærhed til De Kanariske Øer gør det nemt for turister at komme dertil. I øjeblikket er turismen begrænset, og journalister, politikere og andre, der har ytret sig kritisk om den marokkanske besættelse, bliver udvist af landet, hvis de forsøger at rejse dertil.

SOL OG VIND

Vedvarende energi har siden 2008, da Marokko præsenterede en storstilet plan for investering i sol- og vindenergi, været en vigtig del af Marokkos udnyttelse af Vestsahara, selv om solpaneler og vindmøller placeres på besat land. Energien herfra gør det muligt og rentabelt at udnytte råstofferne i Vestsahara, og i dag stammer 60 procent af Marokkos vedvarende energi fra Vestsahara. Energimangel har altid været et problem for Marokko, og tidligere bestod omkring 12 procent af landets import af olie, kul og naturgas.

Problemet med de store investeringer i sol- og vindenergi er blandt andet, at Marokko bliver afhængig af energi fra Vestsahara, og det gør det endnu vanskeligere at få Marokko til at acceptere en fredspan, der kræver, at Marokko opgiver besættelsen. Vindmøller og solfarme er således med til at blokere for en løsning. Siemens Gamesa er den første og største leverandør af møllerne, men andre vindmølleproducenter leverer også møller eller prøver at komme ind på markedet.

SAND PÅ STRANDENE

Turister har allerede i mange år kunnet nyde ørkensandet fra Vestsahara. Siden 1955 er det nemlig blevet brugt til at vedligeholde strandene på De Kanariske Øer. Hvert år bliver flere tusinde tons sand sejlet over til øerne, hvor det både bruges til at forny strandene og i byggeriet. For saharawierne, der oprindeligt var nomader, der levede i ørkenen med deres kameler og geder, er det brutalt, at deres sand bliver brugt på den måde. Menneskerettighedsorganisationer fortæller også, at flere hundrede saharawier i 80'erne forsvandt efter at være blevet fængslet af marokkanerne, og rygter om, at nogle af dem er begravet i ørkenen, gør emnet ekstra følsomt.

GA GLOBAL
AKTION
45 ÅR MED AKTIV SOLIDARITET

Saharawierne har brug for vores støtte og solidaritet. Du kan aktivt støtte dem ved at blive en del af vores Vestsahara-gruppe eller ved at blive medlem af Global Aktion.

Læs mere på www.globakaktion.dk

Læs meget mere om plyndringen af Vestsahara på www.WSRW.org

